

TASTE OF

LIMMUD

הישן יתחדש והחדש יתקדש

...hajasjan jitchadesj wehechadasj jtkadeesj...

...wat oud is wordt vernieuwd en wat nieuw is wordt geheiligd...

Rav Kook, de eerste opperrabbijn van Israel

Igrot Haraya, Iggeret 164

Sjabbat 20 november / 13 kislev 5771

Sidra Wajisjlach, Beresjiet [Genesis] 32:4-36:43, Tanach blz. 66-75

Haftara: Owadia 1:1-21, Tanach blz. 1178-1179

Vertaling: David Lilienthal

Voor het Engelse origineel zie

www.limmud.org/publications/tasteoflimmud/5770/Vayishlach

WAJISJLACH

Op terugreis naar Kenaän komt Jaäkov door het gebied waar Esav het voor het zeggen heeft. Jaäkov streeft naar verzoening met Esav. In de nacht voordat hij het land binnen zal gaan, komt er "iemand" bij Jaäkov, die met hem een worsteling aangaat waarbij zijn heup wordt ontwricht.

Dina wordt verkracht door Sjechem, een Kenaäniet, waarna Sjimon en Levi een wrede wraakactie uitvoeren. Rachel baart haar tweede zoon, Binjamin, en Jitschak sterft 180 jaar oud.

Wajisjlach – Richard Joel

Richard Joel is President van Yeshiva University, New York. Hij is een wereldwijd befaamde leraar en deskundige op het gebied van joodse educatie.

Jacob of Israel. Welke betekenissen liggen er verborgen in een Naam?

De centrale gebeurtenis in sidra Wajisjlach is de beschrijving van de worsteling van Jaäkov met de aartsengel van Esav. De Tora vermeldt dat een uitkomst van Jaäkofs overwinning was dat God zijn naam veranderde in Jisraëel, Israel.

De Tora vertelt van vele andere naamswijzigingen: Avram wordt Avraham, Sarai wordt Sara. Maar de verandering van Jaäkofs naam is van een heel andere orde. In de Talmoed (Berachot 13a) leren we dat wie over Avraham spreekt en daarbij zijn vroegere naam gebruikt een overtreding begaat en hetzelfde geldt voor Sara. Maar ook nadat hij Esavs beschermengel verslaat, blijft de Tora over onze derde aartsvader spreken zowel met de naam Jaäkov als met die van Jisraëel.

We kunnen nergens een verbod vinden om Jisraëel Jaäkov te noemen. Wat is de reden voor dit verschil?

Om een antwoord te vinden moeten we nader kijken naar de betekenis van de namen. De naam Avram is een samenstelling van twee Hebreeuwse woorden: 'av' en 'ram', 'vader/leider' en 'verheven'. De oorspronkelijke betekenis van de naam Avram was dat hij als 'leider van de verhevenen' zou optreden. Maar toen God zijn naam veranderde, werd hij 'av hamon goyim', 'vader van vele volkeren' (Ber. 17:5). Zijn opdracht werd spreken en tot inspiratie te zijn voor

alle mensen in lagen van de maatschappij en niet alleen voor de elite, 'de verhevenen'. Dit is de reden waarom we niet langer over Avram mogen spreken: Gods opdracht aan ons werd de veel idealistischer en verder reikende opdracht aan Avraham.

In tegenstelling tot het verschil tussen Avram-Avraham dragen zowel de naam van Jaäkov als die van Jisraëel veel betekenis voor ons vandaag de dag. Chassidische leermeesters zien in de naam Jisraëel een toespeling op een verheven, vooraanstaand person, terwijl de naam Jaäkov nederigheid impliceert. Ook na zijn naamsverandering en nadat hij de troepen van Esav had overwonnen en zijn leiderschapspositie had verworven, bleef hij de deemoedige Jaäkov. Dit is volgens de Chassidische leermeester de reden waarom de Tora hem bij de naam Jaäkov blijft noemen. Ook al ben je zo hoog gestegen dat je op het niveau van een Jisraëel bent gekomen moet je de menselijkheid en nederigheid van Jaäkov in jezelf behouden.

Ik geef zelf de voorkeur aan een net even ander uitleg. Jisraëel komt van het Hebreeuwse woord 'sar', wat een Koninklijke houding en voornaamheid impliceert. Als de Kinderen/Nakomelingen van Jisraëel worden we uitgedaagd en uitgenodigd posities van leiderschap in te nemen in onze samenleving als waardige en oprechte mensen, uitnemend van karakter en onberispelijk van moraal en rechtschapenheid. We moeten onze krachten inzetten zowel om onszelf te beteren als ook in het werk om de mensheid en onze Westerse beschaving vooruit te brengen. De andere naam, Jaäkov, werd verdiend doordat hij als kind reikte voor de hiel, de 'ekev', van zijn broer. Daardoor impliceert deze naam het gedrag van iemand die steeds streeft om vooruit te komen, om voor meer uit te reiken.

Als we beide namen gebruiken, leren we het belang van beide karaktereigenschappen. Naast Jisraëel zijn, rolmodellen van het verheven streven om de beschaving rijker te maken door het uitdragen van de waarden die ons dierbaar zijn, moeten we ook ons eerste naam, Jaäkov, behouden. Door die naam onthouden we ook dat we onze inspanningen en het streven de wereld een betere plaats te maken moeten doen in een geest van nederigheid. We mogen nimmer op onze lauweren rusten, maar horen ernaar te streven de wereld spiritueler, idealistischer te maken en helpen de toewijding aan waarden te versterken.

Een andere invalshoek - Taste of Limmud Team

Jaäkov krijgt een tweede naam, "Jisraëel" (hij die met God worstelt), nadat hij een vreemdsoortig strijd had geleverd met iemand anders wiens identiteit op mysterieuze wijze verborgen blijft. Jaäkov komt uit dit gevecht met een ontwrichtte heup. Maar waarom wordt deze verwonding vermeld? Even later vertelt de tekst dat het is om (het volk) Jisraëel te leren de heupspier van dieren niet te eten (Ber. 32:26, 32: 33). Maar misschien is er nog een reden voor Jisraëel, de ultieme worstelaar met God:

"In de dienst van de liefde kunnen alleen verwonde soldaten dienen."

Thornton Wilder, Angel That Troubled The Waters